

Tahle voda je naše

A. Gravensteen

román

paseka

Tahle voda je naše

Vyšlo také v tištěné verzi

**Pa
se
ka**

A. Gravensteen

Tahle voda je naše – e-kniha

Copyright © Paseka, 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Table voda je naše

A. Gravensteen

Table voda je naše

Paseka

Vydáno s laskavou podporou Ministerstva kultury
České republiky

MINISTERSTVO
KULTURY

TAHLE VODA JE NAŠE
Copyright © A. Gravensteen, 2024

ISBN 978-80-7637-502-4
ISBN ePUB: 978-80-7637-629-8
ISBN MOBI: 978-80-7637-630-4
ISBN PDF: 978-80-7637-631-1

Voda

1.

Začalo to v sobotu 23. května, docela nenápadně: slunce vyšlo v 5:06; zdrazila vejce kvůli ptačí chřipce; umírající politická strana si zvolila do svého čela další mladou naději; fotbalista v modrém dresu vysunul svého spoluhráče, rovněž v modrém dresu, ale s jiným číslem, do pokutového území; nebe bylo oblačné až zatažené, místy s přeháňkami nebo deštěm, severovýchodní vítr o rychlosti dvou až šesti metrů za sekundu se proháněl ulicemi šestého pražského obvodu.

Večer se do střesovické nemocnice začali trousit pacienti s příznaky otravy: úporné zvracení, křeče v břiše, průjem. Co zpočátku vypadalo jako několik případů bez jakékoliv souvislosti, proměnilo se během pár hodin v epidemii. Lékařům nedalo mnoho práce zjistit, co měly všechny oběti společného: bydlely v okolí Vítězného náměstí, v poctivých činžácích z dvacátých a třicátých let i těch méně poctivých z let padesátých, v honosných vilách mezi ambasádami exotických zemí a rezidencemi podivných společností i v hroutících se přístřešcích v zanedbaných dvorech za železniční tratí. Ještě té noci nemocnice zpravila epidemioložku příslušné hygienické stanice. Byla to zkušená žena, ale ani ona nemohla tušit, čeho se právě stala součástí; poděkovala za zprávu, ukončila hovor, postavila vodu na kafe a vyhrnula si rukávy. V průběhu noci pak s profesionálním zájmem sledovala, jak přibývají na pohotovosti stovky otrávených. Tisíce dalších tiše úpěly doma, objímající záchodové mísy. Jen v hospodách byl zatím klid: do piva tajemná nákaza nepronikla.

Hygienická stanice vyslala do terénu své zvědy, zajistila množství očitých svědectví a několik nepříjemných pozorování. Brzy bylo jasné, že je něco ve vodě. Vodovody nejdřív mlžily a tvrdily, že o žádných problémech nemají informace; zároveň ihned vyslaly do terénu svoje vlastní zvědy, sesbíraly vzorky

vody a zahájily chlorování a proplachování. V tlakovém pásmu 428 se to začalo hemžit špióny a kontrašpióny různých státních a městských institucí. Po měsících a letech tvrdého tréninku konečně přišel jejich čas: vydali se plnit úkoly svých nervózních šéfů pro větší slávu své země, jejího hlavního města a jeho obvodů a částí s hrdostí a odhodláním, s nadějí na lepší zítřek, což byla neděle.

V neděli 24. května v devět hodin ráno byla úředně oznámena havárie pitné vody, narychlo najmutí studenti byli vysláni vylepovat varovné letáky na dveře všech domů a pracovišť v tlakovém pásmu, a od poledne se začaly objevovat cisterny s pitnou vodou z bezpečnějších zdrojů: vozová hradba ze sedmdesáti šesti bílých cisteren, rozptýlená po celém pásmu.

Přes určité nejasnosti nad výsledky analýz většiny pacientů byla postiženým diagnostikována běžná norovirová infekce a byli posláni domů s doporučením, aby odpočívali a pili hodně tekutin. Pokud možno ne z kohoutku, dodávali lékaři bez náznaku úsměvu.

V pondělí, kdy ke svým strojům konečně zasedli i místní básníci, se pak objevilo první oficiální vysvětlení celé epidemie:

Tlakové pásmo 428 zásobuje pitnou vodou ze Želivky a Káraného okolí Vítězného náměstí

*Voda teče ze střešovického vodojemu Andělka
a do pásma vtéká jen jedním zásobním řadem*

Ten se pak v pásmu větví

do dvaadvaceti kilometrů vodovodních trubek

*které dodávají pitnou vodu do více než třinácti set odběrných míst
včetně několika velmi dobrých restaurací*

tří vysokých škol

a generálního štábu Armády České republiky.

Pracovníci vodovodů a kanalizací odhalili v celém systému několik zásadních problémů, tvrdila dále oficiální zpráva. Za prvé: nikdo vlastně nevěděl, kudy přesně vodovodní řad pod zemí prochází, neboť plány z roku 1960, kdy proběhly poslední úpravy, se dávno ztratily. Za druhé: během několika zkusmých výkopů se zjistilo, že potrubí je v daleko horším stavu, než se doposud tušilo. A pak se – za třetí – konečně našel vlastní původce celé té lapálie: vtok odpadní vody do vodovodu pod křižovatkou ulic Strěšovická a U laboratoře.

Neoficiální vysvětlení se samozřejmě začala šířit daleko rychleji. Některá z nich nemusela být tak úplně nepravdivá.

„Prej našli nějakou starou štolu, která vůbec nebyla v mapách. A v tý štole byla úplně černá voda, v který plavaly tisíce mrtvejš potkanů a různějš jinejš podzemních zvířat. A tahle stará štola se nějak napojila na vodovod a ta břěčka vtekla do pitný vody,“ vykládal Íčok vzrušeným hlasem ostatním Zpátečníkům, opřeným o dřevěný pult venkovní zahrádky hospody U veverky. Ani sem infekce nedosáhla: byl tu loket na loket, přestože nebylo žádné horko a stále drobně poprchávalo.

„To je nesmysl,“ oponoval Nivolog. „Jak by mohla vtéct voda z nějaký starý štoly do pitný vody, která je v trubkách? To by je musel někdo navrtat.“

„Taky že navrtal,“ pokračoval Íčok, který měl evidentně svoje informace. „Maj ho na kamerách. Ale zatím nechtěj říct, kdo to byl, aby lidi nezmanikařili.“

„Nic nemaj,“ pravil Ýnelez, když konečně dopil a postavil s třísknutím půllitr na desku stolu. „Vůbec netušejš, co se stalo. Vždyť ani nevědí, kudy to potrubí vůbec vede. Prej je ještě z devatenáctýho století, když se tu budovala snad první kanalizace v celým Rakousku-Uhersku. Ještě dávno předtím, než jste sem přišli,“ obrátil se na Nivologa.

„Tak ještě jedno?“ zeptal se Nivolog, a aniž čekal na odpověď, zmizel ve výčepu.

Děšť na chvíli ustal.

„Mæri má narozeniny. Vůbec nevím, co jí mám dát. Asi nějaký prádlo, to se vždýcky hodí,“ pronesl Ýnelez zamyšleně.

„Hele, pročs nám ji vlastně nikdy nepřivede ukázat? Vždyť už jste spolu jak dlouho. Já si stejně myslím, že neexistuje. Že sis ji vymyslel. Já si představuju nějakou hezkou holku, až krásnou, řek bych, a to právě vůbec nesedí. Kde ty bys k takový přišel? Navíc to jméno,“ vrtěl hlavou Íčok a neodvrátil zrak od prázdné sklenice.

„Kdyby neexistovala, tak by aspoň neměla ty narozeniny a nemusel bych jí nic kupovat. Já to nesnáším,“ řekl smutně Ýnelez. Tvář se mu rozjasnila, až když se Nivolog vrátil se třemi plnými püllitry. „Ještě že nepijem vodu.“

V krámě už bylo napůl zhasnuto. Ema naposledy přejela očima po regálech a stojanech, spatřila na zemi zmuchlanou útenku a shýbla se, aby ji zvedla. Zatočila se jí hlava a musela se přidržet pultu, aby sebou nesešla. Doufala, že je to jen pozůstatek té víkendové otravy. Když se mžitky rozplynuly, pomalu vstala, sebrala ze židle tašku, hodila si ji přes rameno a vyšla ke dveřím. Do panelu alarmu u dveří natukala kód, který byl shodou okolností rokem jejího narození, vyšla ven a zamkla. Klíče na kroužku rozdělila a po jednom si je vsunula mezi prsty pravé ruky, jako zbraň. Necítila se v téhle pasáži bezpečně, ačkoliv se jí tu nikdy nic nestalo. Dokonce i opilci z vinárny na rohu byli docela slušně vychovaní, říkali jí milostivá slečno a mrkali na ni, ale tím to vždýcky skončilo. Vlastně je měla svým způsobem ráda, na rozdíl od té pasáže. Riviéra! Kdo mohl tu mizernou chodbu takhle pojmenovat? A kdo vůbec projektuje pasáže v rezidenčních čtvrtích? S klenbami z luxferů? U Václaváku

by to člověk ještě pochopil, nebo v Paříži, ale tady? Někdy se na to možná zeptá Cyrila, ten o tom bude jako architekt něco vědět.

Anebo nezeptá, vždyť je to vlastně jedno.

Emě je všechno vlastně jedno. Emu nic nezajímá, Ema se o sebe nestará, Ema je letargická, Ema pořád jen sedí za pecí, Ema je černá ovce rodiny, Ema je neúspěšná mladší sestra úspěšné starší sestry, Ema nedostudovala, Ema se jen tak protlouká, čeho chce Ema dosáhnout? Emě dali všechno, pro Emu se obětovali, Ema prostě není Anna, jak se Ema mohla mít, ať Ema nepočítá, že ji bude někdo živit, Ema by se měla vdát, Ema by měla mít děti, Ema by se prostě měla chovat jako dospělá ženská, Ema už na to má věk, hora ruit Ema! ale to Ema ne, Ema prodává trenýrky v pasáži, to Emě stačí, Ema má mísu, Emě se chce zvracet, ale Ema to vydrží, Ema vydrží leccos, Ema je silná, Ema to dá.

Vyšla na náměstí, stisk dlaně povolil. Uložila zpoceně klíče do tašky a nadechla se vzduchu plného výfukových zplodin. Zavoněl jí jako rozkvetlá louka. Najednou se jí vrátila dobrá nálada, měla pocit, že každou chvíli musí začít něco úžasného, něco nového.

Ema se nemýlila.

Otlučená nástěnka Klubu přátel starých Dejvic se z posledních sil držela zdi podobně oprýskaného činžáku ve Stavitzské ulici. K vybledlým fotografiím starých viničních usedlostí a propadlým pozvánkám na přednášky amatérských historiků přibyl čerstvý vzkaz psaný narychlo modrou propiskou:

KPSD V ÚT 26. 5. ODPADÁ Z DŮVODU
NEMOCI – MARŠÁL

Paní Rukavičkové chvíli trvalo, než zaostříla, ale pak přece jen kostrbatý rukopis vyluštila. Trochu zesmutněla. Škoda. Bývala by ráda zase přišla. Možná by i upekla koláč. S rebarborou. A zase

by se něco dozvěděla nebo aspoň připomněla. Bydlí tady vlastně už od dob, kdy celou tu čtvrť postavili, ale stejně se vždycky zase poučí. Třeba teď o těch Rusech. Měli tady celé domy, vysvětloval jim v klubu ten sympatický mladý muž. Bydlel tu i nějaký slavný spisovatel, nebo aspoň jeho matka, a on sem za ní občas zajel, podívat se, jak se jí daří, politovat. A jak byl slavný! Dokonce měl dostat Nobelovu cenu, jenže nakonec ji místo něj dali nějakému jinému Rusovi, komunistovi, beztak je to všechno politika, i ty Nobelovky, jak by nebyla. O Dejvicích ale nic nenapsal. Paní Rukavičková se usmála, zavrtěla hlavou, zavolala na tlustého jezevčíka, který opodál se zaujetím očmuchával papír od kebabu, a oba překvapivě svižným krokem odešli směrem k viaduktu.

Majitel modré propisky seděl na gauči v bytě o pár pater výš a bylo mu mizerně. Kvůli té otravě se vůbec nevyspal, nemohl ani číst, ani koukat na televizi, ani poslouchat zprávy v rádiu, nemohl nic. Měl vztek, nejen na vodovody a kanalizace a hygieniky a starostu a zastupitele a mládež a cizince a exmanželku a syna a České dráhy a Českou poštu a vládu a prezidenta, čemuž by se nikdo nemohl divit, ale tak vůbec na všechno. Zlostně píchal propiskou do dlaně levé ruky, než zjistil, že ji nezacvakl a dlaň má plnou modrých teček. Mrštíł propiskou o gauč, ta se odrazila od opěradla a bodla ho do nohy. Vzal ji a odhodil přes celý pokoj do kouta. Už se nevrátila.

Vstal a odelhal se na záchod. V zrcadle v koupelně se pak na sebe dlouze zadíval a pomyslel si, že se už přece musí něco stát, že to takhle dál už nejde.

Říkal si to už roky.

Večer se znovu rozpršelo a prázdným parkem obklopujícím stará prameniště znělo jen šumění deště ve větvích stromů. Jeho nové jméno se neujalo, místní mu většinou říkali prostě Strouha a chodili sem venčit psy a nahoru na hřiště hrát fot-

bálek. Málokdo věděl o jeho slavnější minulosti, nikdo už si nepamatoval Bučkovy sady, kde se čepovalo pivo a vařila káva. Místní voda dokonce kdysi zásobovala bubenečský vodovod; teď už ale, dávno osvobozená, poklidně vytékala z těch několika nenápadných prohlubní na dně Strouhy a slévala se do potůčku, který po pár metrech mizel v tunelu pod bývalým Kramerovým sanatoriem pro nervosní.

Většinou byla chladná a průzračná, ale teď se z pramenišť pářilo a prýštila z nich hustá černá tekutina. Černé pramínky se spojovaly jako ruce při té zakázané dětské hře a vtékaly zpátky do podzemí, jako jednotka připravená k boji, jako kdyby král opravdu vysílal své vojsko. Stmívalo se, déšť sílil.

2.

„Byl jsem dole. Myslím, že se probouzí.“

Zvedla oči od runy třicáté šesté, ve které se hlavní hrdina vypravuje do války, rozloučí se s rodinou, vtrhne do nepřátelské země, všecky zrubá a střechy zapálí, vrátí se domů, najde dvůr pustý a prázdný, jde do lesa a mečem ukončí svůj život, v překvapeném výrazu:

„Tak to musíme sehnat něco k jídlu.“

3.

Ráno, hned ráno, možná odpoledne, kvečeru, určitě v úterý, upravovaly vodovody postupně odpověď na četné dotazy, kdy že zase začne téct z kohoutků nezávadná voda. Jenže nezačala. Naopak, ve středu kohoutky vyschly docela, nešlo ani převařovat, všichni museli k cisternám.

Bylo to vlastně velké dobrodružství. Leckde se obyvatelé konečně seznámili se svými sousedy z domu a přes ulici, kynuli

na sebe kbelíky a kanystry a usmívali se, nepohoda spojuje, vodu neměli ředitelé ani právníčky, ani stavbyvedoucí v důchodu, ani prodavačky ve večerkách, všichni si náhle byli rovni. Na chvíli se zapomnělo na sousedské rozbroje, překážející kočárky na chodbách, přeplněné páchnoucí popelnice ve vnitroblocích, večerní hluk z hospod a kaváren, psí hovna na chodnících a na botách.

V Mařákově ulici si pár lidí vyneslo ven židličky a stolečky, oknem v přízemí vyhodili prodlužovačku, zapojili elektrický vařič a uspořádali piknik u cisterny. Na plotýnce se ve velkém hrnci vařil čaj, někdo donesl koláč, někdo jednohubky, i slunce jim na to vysvitlo. Na Lotyšáku se hrál skvělý fotbal s úžasnou diváckou kulisou, ve zvláště omamné atmosféře, hráči volně přecházeli mezi týmy a diváci jim nosili püllitry od Pětníka, načež se sami stali hráči. V Kotěrově ulici se sešla parta muzikantů s kytarami a za značného zájmu rozjařených posluchačů drhli čísla ze *Šakalích let*, která tenhle zapadlý kousek Dejvic kdysi na chvíli proslavila.

Náhodní návštěvníci by bývali mohli nabýt pocitu, že ten svět nakonec není tak zlý, jak se všude píše.

Když přišla Ema ve středu z práce, měla toho akorát tak dost. Hodila klíče na botník, skopla boty z bolavých nohou, mrštila taškou do kouta a sesula se v obýváku na pohovku.

Co bylo v práci, mohl se klidně zeptat Cyril, který seděl u počítače. Nezeptal se, ale aspoň rychle překlíkl z jakési změti čar na zpravodajský server a zvedl hlavu.

„Zase jeden z těch šašků dneska,“ začala proto Ema sama.

„Jo?“ řekl Cyril trochu nepřítomně a vrátil se zrakem k monitoru.

„Přijde, chvíli jenom tak kouká, je mi to jasný. Můžu vám nějak pomoci, povídám, a on, no snad jo, chce koupit něco přítelkyni k narozeninám. Takže spíš něco nepohodlného, ptám se, a on že ne, že něco právě pohodlného, s krajama třeba. No jistě. A co

velikost, znáte? Nezná. Tak já se před něj postavím, má ta vaše přítelkyně postavu jako já, nebo má větší prsa, menší zadek, co? Ne, spíš taková hubenější, vyšší, hulvát. A co barva? No nějakou červenou asi. Pak zjistí, kolik to stojí, řekne, že si to ještě rozmyslí, a uteče. Pak se vrátí, a že prý teda jo. Nejspíš mu na to půjčila maminka. Mám já to zapotřebí? Za ty směšný peníze? Vždyť já bych na to taky neměla. Za chvíli budu muset chodit nahá.“

To Cyrila probralo. Odtrhl zrak od obrazovky a zadíval se na Emu.

„Vždycky se můžeš vrátit zpátky do školy.“

Obrátila oči v sloup. „To už jsme probírali tisíckrát. Ta škola byla absolutně k ničemu. Jenom potřebuju najít nějakou lepší práci. Cokoliv, co nebude v té strašný pasáži. Vodu jsi přinesl?“

„Promiň, nestih jsem to. Musím ještě něco dodělat, půlhoďinky maximálně, a pak tam skočím.“

Ema jen vzdychla, popadla dva prázdné kanystry, které stály připravené v chodbě, a odešla.

Cyrl nelhal. Musel ještě něco dodělat. Už několik měsíců pracoval tajně na svém vlastním projektu, úplně jiná liga, než na čem kdy pracoval v ateliéru, to byly čudly, hipsterské kavárny s holými stěnami, které nakonec vypadaly všechny stejně, odvažné rekonstrukce rodinných domů, jejichž odvaha skončila u barvy fasády, interiéry luxusních bytů, jimž pokaždé dominovala obrovská plazmová obrazovka, nuda a zoufalství; šéfka si ho moc nevážila, ničím navenek nevybočoval, to ne, ale měl to přece v sobě, tím si byl jistý. Tenhle tajný projekt ho proslaví v celém světě, nebo aspoň v Evropě, nebo aspoň v Česku, v Praze, na Praze 6 každopádně. Bude se o něm mluvit s takovou úctou, s jakou se mluví o Engelovi, urbanismus na nejvyšší úrovni, všechno do detailů promyšlené, tradice prolnutá futurismem, mohlo by se tomu říkat třeba Markova koncepce, nebo aspoň Markova-Engelova. Jenže to nešlo tak rychle, jak si představoval.

Musel nad tím sedět dlouho do noci, často vyřázel do terénu, prolézal celé Dejvice, v práci býval pak unavený, šéfka si toho všimla, vypadáš hrozně, Cyrile, poznamenala, vem si dovolenou, ale to právě nešlo, ztratil by nit a nikdy by svůj projekt nedokončil.

Potom bude mít spoustu času, bude se věnovat přátelům a kamarádům a Emě samozřejmě taky, třeba si udělají dítě nebo někam pojedou. A přinese vodu.

Zpátečníci si začali říkat už na gymplu. Byli nerozluční od prváku, od prvních dnů, kdy zjistili, že bydlí kousek od sebe. Považovali se za něco víc než ostatní, jako v tom věku asi všichni, nechodili pít do letenských pajzlů, ale na Slamník nebo na Ural, to jsou naše hospody! říkali, ačkoliv jim ještě dlouho nikde nenalili, a po hodině češtiny, kdy jim profesorka Benešová vykládala o pátečních schůzkách prvorepublikové smetánky ve vile bratří Čapků, navrhl Daniel Lukášovi a Álovi, že by mohli být jako Pátečníci, ale se Z, že se jako drží zpátky, jdou proti proudu, taková jakoby protestní skupina, a mohli by si taky otočit příjmení, aby byla pozpátku, takže on bude Íčok, Lukáš bude Ýnelez a Ála Nivolog. Všem se jim to líbilo, Nivolog, to jako že jsi odborník na sýry s modrou plísní, a Ýnelez, to je, jako kdybys vešel k holčákům do šatny a ty začaly pištět, íííííí, nelez sem, se převlíkáme, což se stejně nejednou stalo, jenom Íčok nic moc, ale to Danovi nevadilo, zase byl šéf. Ustavující schůze se konala v pondělí, proti proudu, utekli před poslední hodinou, to byl stejně tělocvik, florbal hrát nebudou, nejsou děti, šli na Slamník, dali si tři limonády a napsali to všechno na kus papíru, který pak někde ztratili.

Íčok vůbec rád organizoval, měl to v rodině: matka vedla právní oddělení na pražském katastrálním úřadě a otec šéfoval odboru územního rozvoje na radnici Prahy 6. Věděl, co se kde šustlo, kdo kde stavěl, kdo boural, co komu patřilo, čeho se kdo snažil zbavit. Taky věděl o starém a novém administrativním dělení Prahy

a o tom strašlivém historicky daném bordelu v hranicích katastrů, čtvrtí, městských částí a obvodů, a často s tím všechny otravoval. Spousta lidí třeba vůbec netuší, kde bydlí. Celý život tomu říkají Dejvice, a přitom je to Bubenec. Výstaviště Holešovice je taky v Bubenči. Celá Stromovka je v Bubenči. Půlka Dejvický ulice. Ale kus Bubenčský ulice je zase v Dejvicích, rozkládal. A nikoho to nezajímalo.

Díky Íčokovi taky všichni Zpátečníci věděli, kolik toho na Praze 6 vlastní Rusové, spoustu domů a bytů, školy, kostely, vlastně celou čtvrt, kam se normální Češi vůbec nedostanou, a snad je to tak lepší, protože kdo ví, co všechno by tam mohli najít, a Nivolog byl vždycky trochu na rozpacích, byl přece jen z ruské rodiny, Alexandr Sergejevič Golovin bylo jeho celé ruské jméno, ačkoliv to patronymikum neměl v občance, ale jeho táta to rád slyšel, když ho někdo potkal a zeptal se ho, jak se daří Alexandru Sergejeviči, pane Golovine, vždycky se usmál a řekl, dobře, dobře, děkuji, roste jako z vody. Ála tvrdil, že jsou příbuzní Golovinů, kteří bydleli v Profesorských domech na Rooseveltově, dříve Bučkově ulici, známé rodiny, která ve dvacátých letech uprchla ze Sovětského svazu před bolševiky. Několik takových rodin se prý složilo a ty Profesorské domy si nechalo postavit, když celá čtvrt kolem Vítězného náměstí vznikala, dodnes je tam pravoslavná modlitebna ve sklepě a česky a rusky psaná pamětní deska na zdi. Jednou dokonce přinesl do školy sbírku básní od jakési Anny Golovinové, v ruštině, takže to nikdo nemohl přečíst, prý se to jmenovalo Kolotoč labutí, to je moje prateta z třetího kolena, byla členkou skupiny Poustevna básníků, prohlásil a poklepal významně na desky knihy. V Profesorských domech ovšem nebydlel, měli malý byt přímo na rušné třídě Jugoslávských partyzánů, se zaprášenými okny a neustálým zvoněním tramvají. Nivologovi nevadilo, když mu občas Íčok nebo Ýnelez žertem říkali imigrante, ale nesnášel, když ho někdo spojoval s Rusy sídlícími v okolí ruské ambasády.

U cisteren se začaly tvořit dlouhé fronty, lidé vstávali o půl hodiny dříve, aby si mohli zalít kafe k snídani, pak o hodinu. Všichni se museli mýt v pár naběračkách vody v lavoru. Rodiny s malými dětmi nakupovaly obrovské balíky jednorázových plen a vlhčených ubrousků, jejichž ceny v místních obchodech prudce stouply, zatímco opružené děti neustále řvaly. Většina z nich se postupně odstěhovala na chatu nebo k rodičům nebo kamkoliv jinam pryč z pásma 428.

V Jaselské ulici se jeden místní obyvatel pod rouškou tmy vyplížil z bytu, napojil na cisternu hadici, jejíž druhý konec nechal ve vaně v druhém patře, a otevřel kohout. Fyzikální zákony ovšem nepřemohl: vana zůstala prázdná. Navíc při zlostném odpojování hadice rozlil po dlažbě desítky litrů cenné tekutiny.

Když to zpozorovala paní Rukavičková, která se vynořila zpoza rohu spolu se svým jezevčíkem, jenom zakroutila hlavou. „Vidíš, Boxíku, jak jsou některý lidi blbí. Kdyby se mě zeptal, já bych mu to vysvětlila – proč stojí vodojemy většinou na kopci a tohle že vodojem není. Holt pán nedával ve škole pozor.“ Pán po ní šlehnul nenávistným pohledem, popadl hadici, pak ji zase pustil a rychle zmizel ve vchodu i se svým mumláním, které už paní Rukavičková naštěstí neslyšela. Přistoupila ale ke zvonkům a podle okna, do kterého právě zajížděla opuštěná hadice, si našla jméno. „Hodina, Josef. To si budu pamatovat. A kdybych zapomněla, Boxíku, tak mi to připomeneš.“

4.

Objevila se ráno v pátek 29. května. Kdo z obyvatel pásma ji zpozoroval první, není známo, ale klidně to mohl být Nivolog, který se rozhodl, že už nikdy nebude spát, a celou noc seděl u okna a díval se ven. Ve tmě, v tichu, občas škrtnul zapalovačem, který už dávno nefungoval, což nevadilo, protože Nivolog

nekouřil, díval se ven a nespál. To, že žádnou změnu nezaregistroval, mohlo být důsledkem lokální symetrie, byla příliš rovná a příliš podobná tramvajovým kolejím, mohlo to být tím, že se tou dobou Nivolog díval někam jinam, nad střechy protějších domů nebo do jejich zhasnutých oken nebo na bílou cisternu na chodníku; mohlo to nakonec být i tím, že sám sobě lhal a ve skutečnosti spal tvrdým spánkem a o bdělosti se mu jen zdálo.

Swědků ale rychle přibývalo, jak se do ještě temných ulic začali trousit lidé mířící na ranní směny. Možná si jí spousta z nich zpočátku ani nevšimla, kráčeli ke stanici metra nebo tramvaje se sklopenou hlavou, zpola slepenými víčky, sny plné útulných pokojů a mořských pláží pomalu doznívaly. Někteří se ale zastavili, hleděli na tu stříbrnou barvu se směsicí překvapení, nedůvěry a rozmrzelosti. Jestlipak je to zase nějaké další dopravní omezení, říkali si. Tady budou kopat, musejí vykopat všechny ty trubky a zkontrolovat je, jestli v nich nejsou navrtané díry. A tady to je to hlavní potrubí, co jde až z ústředí! tvrdili přesvědčivě ti, co nic nevěděli, ale o to víc si vážili vlastního názoru.

Jan Maršál vyšel z domu, zabočil doprava, po třiceti šesti metrech zase doprava, u divadla přešel ulici a pokračoval rovně, znovu doprava, třicet dva metrů, přejít uli... co je to tady? To tu včera nebylo! Novinky, o kterých předem neví, nemá rád! ...ci, přesně sedm minut osm sekund, dnes tedy o deset sekund víc, kvůli té novince. Paní Vu zrovna otvírala, jako vždycky v osm hodin. Nepozdravil, jako vždycky. Vešel, vzal si litr mléka polotučného, šest rohlíků, plátkový sýr eidam třicetiprocentní, dvě piva výčepní světlá, balík toaletního papíru třívrstvého a ubrousky vlhčené. Vodu balenou ne, je moc těžká, a z cisterny je navíc zadarmo. U pokladny zaplatil na korunu přesně, nepozdravil a odešel. Paní Vu se usmívala. Měla ho ráda, i když spolu nikdy neprohodili ani slovo. Nebo možná právě proto.

Ýnelez ji spatřil o necelou hodinu později, o necelý kilometr výš, když kráčel na Hradčanskou na metro. Měl dobrou náladu, protože se vzbudil brzo, jak plánoval, a došel si zaplavat do řeky; tentokrát stihl doplavat až ke zdymadlu a zpátky, nikde nikdo, plavalo se mu tak dobře, všechno viděl jakoby ostřeji a barevněji, usmíval se, ačkoliv si párkrát loknul vody, ale zas tolik mu to nevadilo, byl zvyklý a věděl, že mu to nic neudělá, a navíc vody se teď nedostávalo, a tak to bral jako prémii. Vylezl z vody, pořádně se namydlil, jedním dvěma tempy se spláchl, utřel se a vyrazil domů se převléct. K zubaři se většinou netěšil, stav jeho chrupu mu to nedovoloval, ale dnes měl pocit, že všechno bude v pořádku, bez kazů, dostane obrázek za to, jak byl hodný, a pak to půjde někam do cukrárny oslavit. Když přecházel Jaselskou, stříbrná barva mu blýskla do očí, měl radost, že se vprostřed ulice tak hezky leskne, přelézá ty nesourodě vypouklé dlažební kostky jako nic a plazí se k horizontu, jen běž, stříbrný hade, utíkej! chtělo se mu zvolat, ale tady už přece jen byli lidé, a tak ta radostná slova spolknul a kráčel dál na Hradčanskou a pak sjel po dlouhém eskalátoru do podzemí, drže se s jistou dávkou opatrnosti toho černého hada, který se jako vždycky plazil po okraji schodiště jen o malinko rychleji, než by bývalo užitečné.

Zhruba ve stejnou dobu ji přeskočila Ema v ústí Dejvické ulice, všimla si jí, ale neměla čas nad tím zjevením příliš hloubat, protože zaspala a měla zpoždění, za chvíli měla otvírat. Cyril vyspával uzávěrku odvážné rekonstrukce rodinného domu, která skončila u barevné omítky, a tak ji nevzbudil jako obvykle svými hlučnými pokusy uvařit si tiše kafe a vysprchovat se, musela vyskočit z postele, aniž by se aspoň pět minut slastně protahovala a připravovala na nový den, což jí zkazilo náladu, a o to víc si uvědomovala, že ten člověk vedle ní v posteli je možná někdo, kdo by tam vůbec nemusel být, i když je ta postel jeho, ale naštěstí neměla čas nad tím dál přemýšlet, vyskočila z po-

stele, rychle si vyčistila zuby, skoro nasucho, trochu se učesala, naházela na sebe nějaké oblečení, popadla tašku a vyběhla ven. V obchodě měla naštěstí několik láhví balené vody – naplnila konvici, zapnula ji a nasypala do hrnku rozpustnou kávu. Pak si konečně sedla, konečně se slastně protáhla a konečně se začala připravovat na nový den. Na zlomek vteřiny se jí zase vybavila, ale pak konvice cvakla a u dveří se objevila první zákaznice.

Cyril ji toho dne vůbec nepotkal.

Kolem půl jedenácté využila paní Vu chvíli, kdy v krámě nikdo nebyl, a vyšla ven zapálit si cigaretu, což byl její jediný hřích. Žmoulala cigaretu v ruce a mžourala do šedého nebe, které jí ale připadalo ohromně jasné, protože celý den trávila v jeskyni své večerky, a možná byla v tu chvíli dokonce šťastná, i když by to nikomu nikdy nepřiznala. Pak jí zrak sklouzl dolů, a uviděla ji. Pokrčila rameny, odhodila dlouhý nedopalek, zašlápla ho plastovou pantoflí, jejíž podrážka byla zbrázděná černými tečkami, a vrátila se dovnitř do jeskyně. Jestli tady někdo čmárá po asfaltu, to jí bylo srdečně jedno. Nevěděla, jestli je to normální nebo zvláštní, vlastně na to okamžitě zapomněla. Chtěla klid a na to nemohla ta věc mít vůbec žádný vliv. V tom se samozřejmě mýlila, ovšem zdaleka nebyla sama. Chtěla klid a mír a svůj krámeček, a aby vnoučata vystudovala třeba medicínu, když budou chtít, když nějaká přijdou, když se bude Květinka trochu snažit. Ale hlavně klid a mír.

Možná jako jeden z posledních ji objevil Íčok. Přišel stejně jako předtím Ýnelez Eliášovou ulicí, ale na rozdíl od něj ho na rohu s Jaselskou nezaujal stříbrný had svou svižností, se kterou se plazil po dlažebních kostkách; zaujala ho ta poloha uprostřed ulice, něco ho napadlo, a protože neměl nic moc na práci, kromě koupě espressa v blízké kavárně, zabočil doprava a došel na bezjemenné náměstíčko, na kterém se stýkají Jaselská s Dejvickou a ještě s jednou ulicí, nevzhledný plácek s kontejnery na plasty

a papír, a tam se jeho hypotéza potvrdila: stříbrná čára tu zahýbala z Jaselské doprava do Dejvické a prostředkem široké ulice uháněla směrem k Vítěznému náměstí. Íčok měl radost, že na to přišel, ale zároveň přemýšlel, proč někdo namaloval na zem tlustou čáru vyznačující hranici mezi katastry Bubenče a Dejvic, zvlášť když už ta hranice nemá téměř žádnou praktickou funkci a mnozí o ní nemají ani tušení. Doběhl do kavárny, zjistil, že je zavřená, protože neteče voda, vrátil se k čáře a sledoval ji nejdřív na východ, zpátky Jaselskou a pak Pelléovou a přes koleje na křižovatku u Špejcharu, kde se ztratila, a pak obráceně, na Kulaták, tam běžela v ose Dejvické ulice až doprostřed a pak se v tupém úhlu zlomila na sever a mezi tramvajovým kolejemi sledovala hranici katastrů třídou Jugoslávských partyzánů. Šel po chodníku na pravé straně, jen občas se ujistil, že ho čára neopustila, když si náhle uvědomil, že došel k domu, kde bydlí Nivolog. Zavolał mu.

„Jsi doma? Nerušim?“ zeptal se, když to Ála po dlouhém vyzvánění konečně vzal. Chvilí bylo ticho, pak se ozval pomalý hluboký ironický smích.

„Viděls to?“ zeptal se pak Íčok k věci.

Na to už Nivolog reagoval. „Viděl jsem co?“

„Tu čáru. Máš ji pod okna.“

Ve třetím patře se pohnula záclona a za sklem se objevila bledá tvář Alexandra Sergejeviče. Zamával Íčokovi, když ho po chvilce lokalizoval na přechodu hned u čáry, chtěl otevřít okno a křiknout na něj, ale pak si uvědomil, že spolu mluví po telefonu. „Co to je?“

„Nevim, ale tuším. Nechceš jít na jedno?“

„Já jsem ještě nesnídal,“ řekl Nivolog, ale bylo mu jasné, že bude snídat pivo.

„Tak čekám dole,“ zavelel Íčok a típnul to. Nivolog ho sledoval, jak zvolna kráčí k hospodě o pár domů výš, která měla sice z pochopitelných důvodů zavřeno, ale jejíž majitel to nevzdal a před

vchod vyvalil sud a pípu a čepoval pivo do plastových kelímků, se slušným úspěchem a kupodivu s tolerancí místních orgánů. Ála si povzdechl a začal se oblékat.

Z těch tří možných kombinací dvou Zpátečníků byla tahle nejmíň častá. S Ýnelezem se scházeli Nivolog i Íčok často jenom ve dvou, Ýnelez byl pohodář, dalo se s ním bavit o čemkoliv, kromě Mæri, kterou jim zatím neukázal, neměl žádné ostré hrany ani vnitřní demony, co by se drali na povrch po pár panácích, byl vlastně tmelem skupiny, což si vždýcky uvědomili právě ve chvílích, kdy byli sami, bez něj, jako teď. Když Nivolog konečně dorazil, Íčok už měl půlku piva v sobě a právě si plastovým nožem krájel na kousíčky utopence, které dívka u pípy rovněž nabízela přímo z velké sklenice. Pivo pro Nivologa stálo na improvizovaném stole už s poněkud povadlou pěnou, ale Ála nemeškal, přistoupil, zvedl kelímek a srazil ho s Íčokovým, čímž se oba zdeformovaly do nebezpečných tvarů hrozících ztrátou cenného obsahu. Rychle vyrovnal vlnobití a pak pomalu pil a přemýšlel, o čem se vlastně budou bavit; sám o žádné dlouhé rozhovory nestál, zrovna teď, když se konečně rozhodl nespát. Když dopil do úrovně Íčokovy hladiny, postavil pohár na stůl a opřel se lokty o desku, která se nejistě zakymácela.

„Je to hranice,“ oznámil Íčok bez jakéhokoliv úvodu. „Někdo prostě namaloval na ulici hranici katastrů. Včera to tu určitě ještě nebylo, museli to udělat v noci nebo ráno. Neviděls nic?“

Nivolog zavrtěl hlavou. „Já jsem skoro celou dobu spal,“ zalhal. „A jakých katastrů?“

„Vždyť jsem vám to vysvětloval už miliónkrát,“ obrátil Íčok oči v sloup a dopil pivo. „Zeptám se matky nebo fotra, jestli něco nevěděj.“

Pak nastalo poněkud tíživé ticho, které ukončila až dívka od pípy, která na ně houkla, jestli si dají ještě dvě. Íčok vesele přisvědčil. Pak jeho výraz zvážněl a skoro se k Álovi naklonil.

„Hele, mám na tebe prosbu. Potkal jsem jednu holku,“ začal a Nivolog už tušil, co bude následovat.

„Je z Ruska, ale takovýho toho dalekýho, úplně nádherná míšenka, trochu bílá a trochu žlutá, rozumíš, ale češtině moc nedá, furt něco rusky s kamarádkama, tak jsem si říkal, že bych jí jako napsal něco v těch bukvicích, jestli by někam nešla. Nepomoh bys mi s tím?“

Teď byla řada na Nivologovi, aby zakoulel očima. „A když ti odepíše rusky, tak co? Zase půjdeš za mnou?“

Íčok se usmál. „No jasně! Od čeho tě jinak mám? Tak jo? Já ti něco nadiktuju a ty to přeložíš, jo? Jmenuje se Ksenia,“ podával Nivologovi svůj telefon. Ten ho rezignovaně přijal a snažil se moc nevnímat originalitu a vtipnost Íčokovy zprávy pro jeho další objev. Naštěstí to nebude trvat dlouho, podle předchozích zkušeností maximálně dva tři týdny, než dotyčná zjistí, co je Íčok za materiál, nebo než ho přestane bavit. První možnost ale převažovala.

„Tak spasíbo,“ řekl Íčok a vzal si telefon. Teď už opravdu neměli o čem mluvit, a tak pili a každý si přemýšlel o tom svém. O tajemných a krásných ženách z dalekých zemí, o tajemných a děsivých bytostech z hlubokého spánku.

Když dopili, Íčok zaplatil – za tu zprávu, fakt dík – a vydal se po stříbrné čáře dolů, aby zjistil, jestli je namalovaná správně a vede až do plavebního kanálu u hydrologického ústavu. Ála zůstal stát na chodníku před hospodou a nevěděl, co dál. Neměl výhodu vlastního bytu ve vile rodičů a polštáře jejich peněz, které by ho držely nejen naživu, ale i na slušné životní úrovni, aniž by někde pracoval nebo studoval, kterou disponoval Íčok, vyměnil svobodu za pohodlí. Ne že by Ála snad umíral hladu, ale na vyskakování to nebylo. Bydlel jen s otcem, téměř se nepotkávali, oba byli tiší a hleděli si svého, a vlastně jim to vyhovovalo, nebylo kam utéct, ale nebylo ani proč. Snažil se žít

jako překladatel z ruštiny, ale práce moc neměl a když, tak moc neplatili. A když platili, tak pozdě.

Vydal se o pár domů dál k paní Vu koupit si chleba a kafe.

Éterem zatím letěla zpráva zhruba následujícího znění: Majitel tohoto telefonu tě chce někam pozvat a neumí rusky. Prosím tě, nech si koupit drink a pak ho pošli do prdele. Tajný přítel.

Kdesi v temném zákoutí zapípal telefon a jeho displej se bledě rozzářil, aby osvětlil nápadně hezkou dívčí tvář. Její majitelka si zprávu několikrát přečetla, než ji pochopila, a pak se začala tiše smát.

5.

Cyril Marek dokončil svůj nudný díl návrhu rekonstrukce ošklivého rodinného domu na kraji jedné z mdlých přípražských vsí v pátek kolem třetí hodiny ráno, okamžitě ulehl a usnul tvrdým spánkem s pocitem dobře vykonané, byť zbytečné práce. Ráno se nevzbudil jako obvykle a Ema kvůli němu zaspala. Vstal až po jedenácté, šel se vysprchovat, uvědomil si, že neteče voda, a tak naplnil z kanystru konvici, zapnul ji a pak chvíli nehnutě zíral z okna do areálu garáží ministerstva obrany, než voda začala bublat. Zalil si kafe a zbytek odnesl do koupelny a vylil do umyvadla, kde měla být studená voda a špunt. Nebyly. Smutně zavrtěl hlavou, napustil umyvadlo, odešel zpátky do kuchyně a zopakoval úkon s konvicí. Napodruhé celý postup zafungoval skvěle a Cyril se umyl. Když se pak ještě napil kafe a snědl rohlík s máslem a džemem, probudil se a vzpomněl si na svůj dnešní plán. To mu zlepšilo náladu. Začal si balit věci.

Cyril byl nejen architektem, ale především milovníkem podzemí ve všech jeho formách a náplních a taky hlavním, i když zatím tajným propagátorem podzemního urbanismu.

Jeho snem a projektem, který ho v poslední době zaměstnával víc než letenský ateliér, bylo vybudovat podzemní zrcadlení Engelovy čtvrtě kolem Vítězného náměstí, čtvrt skrytou slunečním paprskům, leč doširoka otevřenou lidské kreativitě, kultuře i vědě, sportu i vzdělávání; tunel metra procházející pod Dejvickou ulicí proděravěl okny a branami do podzemních obchodů, galerií a kaváren, celý Kulaťák vyhloubil do tvaru obrovského amfiteátru, mísy, ve které by se obě města setkávala a mísila, tramvaje by ji překonávaly po subtilních lávkách podobných pavoučím sítím; pod stadionem Dukly by se skrýval ještě jeden, domácí tým by byl postrachem celé Evropy, už jen pro tu krásnou a zároveň výhružnou krápníkovou výzdobu, jeho fanoušci by hráče hnali za slavnými výhrami a na povrchový fotbal v Dejvicích by se úplně zapomnělo; nejdůležitější vojenská rozhodnutí by páni generálové přijímali v nejbezpečnějším bunkru, monumentálním prostoru hluboko pod současnou budovou generálního štábu, odolném proti leteckým i pozemním útokům, korupci i blbosti; luxusní podzemní paláce hluboko pod Hanspaulkou by hostily prostopášnou smetanu z celé země, z celého světa, výkřiky rozkoše by byly tlumeny desítkami metrů hlíny a kamení a stěnami ze zlata rozbitými do nespočtu plošek v divotvorných úhlech.

Cyrilova fascinace komplikovanými prostory se možná zrodila jako reakce na dětství a dospívání na jihomoravském maloměstě, kde si všichni viděli až do žaludků, kde se nebylo kam schovat. V anonymní Praze se cítil dobře, Praha má spoustu komplikovaných prostorů, sama je velmi komplikovaným prostorem, na povrchu i pod ním; Cyril prolézal opuštěné štolý i pískovcové jeskyně, a dokonce se na nějaký čas stal i členem jeskyňářského oddílu, naučil se jednodlanovou techniku, téměř ztratil svůj slovácký dialekt a na jedné z výprav do podzemí potkal Emu, tehdy ještě studentku geologie.

Ema byla hezká, chytrá, nebála se podzemí a potřebovala vypadnout z domu kvůli zachování přičetnosti. Měla tehdy sice jakéhosi přítele, spolužáka z ročníku, někde se tam v jeskyni potuloval, ale ten taky neměl kde bydlet, a tak ho rychle odvála historie, světlo pravdy a učitelka života. Cyril už tehdy bydlel v tom malém bytě v ulici Generála Píky, kde měla prožít dalších pět let, i když při první návštěvě, večer po návratu z jeskyně, na ni velký dojem neudělal. Ani byt, ani Cyril. Něco spolu vypili, vyspali se spolu, ráno na sebe chvíli koukali, a pak se Ema rozhodla, že zůstane. Nebyla to spalující vášeň, jejich láska nikdy žádnou horu nikam nepřenesla, ale prvních pár let byli vlastně docela obyčejně šťastní, chodili na výlety do podzemí i po povrchu, jedli smažák v nádražkách i sem tam něco lepšího, dívali se na televizi s láhví vína a usínali si v náručí. Ema přijala koncept loajality a monogamie a shledala ho osvěžujícím; Cyril, přes svou náklonnost ke komplexitě prostorů, zjistil, že v partnerských vztazích upřednostňuje jednoduchost a přehlednost. Možná ta léta Emě vymazala z mysli přesný obraz Cyrilovy tváře; vždy ji ale měla poblíž, aby se na ni mohla rozpomenout. Možná ty zimy vymazaly Cyrilovi z mysli vzpomínku na teplo Emina klína; vždy ho ale měl poblíž, aby na něm mohl spočinout.

Cyril vložil do batohu čelovku, náhradní baterie, geologické kladívko, lžici, několik plastových lahvíček, rukavice, kompas, tužku, zápisník, termosku s horkou vodou a čokoládovou tyčinku. Na starou účtenku, kterou našel na polici v předsíni, naškrábal vzkaz Emě (přijdu pozdě, C) a mechanicky si ho strčil do kapsy. Zavázal si boty na dvojitý uzel, na poslední chvíli si vzpomněl na klíče, vsunul je do kapsy kalhot, a konečně vyrazil. Bylo právě poledne.

Skleněné panely na plášti budovy Národní technické knihovny se leskly, umyté deštěm předchozích dní. Cyril občas přemýšlel, co by se stalo, kdyby se některý z nich uvolnil a spadl, představoval si ty obrovské ostré střepy rozaseté po náměstí

před knihovnou, ale dnes to vytěsnil, plně se soustředil na to být nenápadný a nepotkat žádné známé či studenty z fakulty architektury. To první nebylo těžké – třicátníků s batohem tudy chodily desítky a všichni vypadali úplně stejně nenápadně; v tom druhém měl snad štěstí, nikdo se k němu nepřihlásil, možná měl ale jen přehnaná očekávání v tom, kolik lidí ho tu ještě po těch letech a pár externích přednáškách může poznat. A pak už ucítil tu opojnou vůni podzemí, tu, která ho sem znovu přivedla, které nedokázal odolat a která byla tak jiná než hnilobné pachy ostatních štol a jeskyní, do nichž v minulosti pronikal.

Vchod do hlubiny pod knihovnou našel, jak se domníval, úplnou náhodou, když se místo v depozitáři knihovny jednou ocítl v podzemních garážích. Ty ke knihovně nepatřily, jak bylo poznat ze skladby vozového parku: blyštivé statné limuzíny a štíhlé sportovní vozy tu tiše čekaly na své další bezstarostné jízdy. Cyril nebyl žádným fanouškem automobilismu, ale přece jen mu to nedalo a chvíli se procházel mezi vozy, jejichž ceny se ani neodvažoval odhadovat, a nahlížel do jejich vnitřků, jestli snad něco neprozradí o svých majitelích. Auta však jen výhružně mlčela.

Pak mezi stříbrným landroverem a bílým lexusem spatřil nenápadný poklop v zemi a současně ucítil tu vůni nebo pach, nebyl si jistý, ale věděl, že je to něco, co ještě v životě necítil, že je to vůně vydávaná nesmírnou hloubkou, prostorovou i časovou, zemitá, nasládlá, nahořklá, naléhavá a zároveň varovná, nebo vlastně úplně jiná, protože kdykoliv se ji později pokusil slovy popsat, nacházel jen bledá a vyšeptalá adjektiva, která s tou hloubkou neměla nic společného, i ta v téhle větě jsou jen vycpávkami, které jen oddalují její nevyhnutelný konec: Cyril poklop otevřel – šlo to překvapivě snadno – a ponořil se do tmy.

Útlou, nedbale vysázenou knížku s názvem *Pod povrchem Prahy: Geologie, geografie, geomancie* Cyril samozřejmě četl a znal skoro

nazpaměť. Její autor se k ní moc nehlásil, neboť se z něj za těch dvacet let, která uplynula od jejího vydání, stal respektovaný a vsudy přítomný odborník, hojně zvaný do rozhlasu a televize a košatě se vyjadřující k mnoha aspektům současného bytí, a její poněkud kontroverzní třetí část už jeho pečlivě budované pověsti trochu překážela. Nicméně v komunitě podzemních pátračů stále platila za kultovní dílo, byť po těch letech s částečnou ironií, a citace jejích pasáží nedílně patřily ke konverzačním zasvěcených, ke kterým se Cyril s hrdostí počítal.

Praha je městem s vysokou geodiverzitou, píše se v první části, a nabízí tak širokou škálu stanovišť, z nichž některá jsou suchá, jiná mokrá, některá hluboká, jiná mělká, některá rovná, jiná křivá, některá zajímavá a jiná zase nudná. Zoufale nudné je například podloží šestého pražského obvodu: mocné, nesnesitelně protivnými větry naváté vrstvy pleistocenních spraší, bez chutě a zápachu, táhnoucí se od Pražského hradu pod Dejvicemi a Bubenčem až k řece Vltavě, překrývající unavené, šedivé, slabě metamorfované, leč tvrdě spící proterozoické břidlice. Kdo by zde hledal vzrušení a poznání?

Třetí část pak ovšem toto pohrdlivé odmávnutí částečně popře, když popisuje, jak je ve stavu změněného, rozšířeného vědomí možné nahlížet na jemnohmotnou vnější realitu, jako je například zemské záření, vodní prameny či energetické linie a dráhy spojující prastará duchovní místa, včetně kostelů na Pražském hradě a Levém Hradci, které pochopitelně procházejí právě tudy. Další výzkumy těchto drah, tak důležitých pro vznik moderní geomancie, však jejich význam poněkud zpochybnily, což sice – tvrdí autor – vedlo ke komplexnějšímu konceptu geomancie, v jehož centru spočinuly vlastnosti sakrálního prostoru a vztah lidského vědomí a krajiny, ale lákavosti podzemí Prahy 6 to příliš nepřidalo.

Když Cyril otevřel poklop v podzemních garážích a ponořil se do tmy, napadlo ho, že možná natrefil na jednu ze starých

energetických drah a jeho mysl tak dosáhne nové, dosud netušené úrovně, ale pak si posvítíl telefonem a poznal, že je to vstup do kanalizace.

Tehdy poprvé se vynořil omámený a zmatený, připadalo mu to jako věčnost, i když v garážích uplynula necelá půlhodina. Věděl, že se vrátí, připravený, s řádným vybavením, že tuhle podivnou kanalizaci prozkoumá a včlení do svého plánu podzemního města.

Ted' se vynořil podruhé a byl omámený ještě víc, ale jinak, byl na to přece připraven, nebyla to nová droga, ale ta, kterou sám vyhledal, strávil v temných prostorách měsíce, roky, propadal se o stovky kilometrů dolů a pak se zase vznášel vzhůru, nesen neviditelnými křídly podzemních duchů, prosvěcoval úzkým paprskem třetího oka kroutící se páry výdechů prastarých plic, šlapal v lepkavých kalužích na zemi i na stropě, dotýkal se hrubých stěn, které před ním ustupovaly nebo do něj potměšile vrážely, nastavoval otevřená ústa kapkám neznámých tekutin, sbíral vzorky tmavých smrdutých vývěrů v rozšklebených puklinách, měřil úhlovou rychlost bláznivě se točící střelky kompasu a výsledky zapisoval geologickým kladívkem do rozmáčeného zápisníku. Smál se a zpíval si, ještě když se protahoval poklopem zpět mezi mlčící automobily.

„Hej, co tam děláte?“ ozvalo se odněkud z druhé strany garáží, jakmile se postavil na nohy a vyvrávoral do uličky. Rychlým krokem k němu mířil mohutný muž s holou hlavou a černou bundou s nápisem Security.

Cyril zkameněl. Neuteče, to věděl, ale vykrádání aut by bylo přijatelnější vysvětlení než pravda, pomyslel si. Než k němu holohlavec došel, podařilo se mu najít starou univerzitní kartu.

„Já jsem se asi ztratil. Nevíte, kde jsou depozitáře?“ usmál se s mírně nepřičetným výrazem.

Pracovník ochranky si prohlédl legitimaci a nasupeně odvětil, že tady žádné dekozitáře nejsou a ať okamžitě vypadne. Což Cyril s potěšením učinil.

Venku byla hluboká noc, přšelo a foukalo a skleněné panely na plášti knihovny se neklidně chvěly. Přetáhl si kapuci přes hlavu a vykročil k domovu. Dýchal zhluboka, jako to dělával, když chodíval domů opilý z hospody, s marnou touhou vydýchat co nejvíc alkoholu z krve, aby mu ráno nebylo tak blbě. Nikdy to nefungovalo, a ani teď na to příliš nesázel. Čerstvý vzduch mu ale přece jen trochu vyčistil hlavu a Cyril si uvědomil, že si vlastně vůbec nepamatuje, co dole viděl a dělal, nebo spíš že si pamatuje jen podivné útržky, jakoby ze sna. V podchodu metra – té ubohé parodii na dejvické podzemí – se zastavil a prohledal batoh. Nic neznámého tam nenašel; naštěstí ani nic nechybělo. V zápisníku ovšem nebyla ani čárka, jen podivné promáčkliny a zmuchlaniny. Střelka kompasu poklidně odpočívala v severojižním směru.

Když potichu odemkl a vplížil se do bytu, ručička nástěnných hodin zrovna poskočila na celou. Bylo pět hodin a začínalo se rozednívat. Vybalil krámy z batohu, svlékl ze sebe zmáčené a zabahněné svršky a zklamaně si vzpomněl, že se nemůže vysprchovat. Z kanystru na kuchyňské lince si nalil vodu do sklenice, napil se a ve zbytku si vyčistil zuby. Opatrně otevřel dveře do ložnice, vsunul se do své poloviny postele, tak aby se nedotkl tmavé skvrny na druhé straně, zavřel oči a okamžitě usnul. Dva lesklé body v tmavé skvrně na druhé straně na moment zmizely a zase se objevily.

Profesor Hlístek se probudil přesně v okamžiku, kdy Cyril na opačném konci města usnul. Svěží a plný sil po celých čtyřech hodinách spánku prudce odhodil přikrývku, posadil se a vklouzl do papučí. Rázně vstal, potlačil zívnutí a pevným krokem odešel do koupelny. Blahořečil si, že se před časem odstěhoval z Dejvic a že

si teď může napustit vanu a do konvice natočit vodu z kohoutku. Po snídani a očiště opatrně vyndal z šatní skříně svůj nejlepší svetr a vyžehlenou košili, neboť i posluchači rozhlasu mají právo na estetický zážitek, byť vnímaný nepřímou skrz duševní rozpoložení nositele. Když se dooblékl, ujistil se, že všechno sedí, tak jak má, nikde nic netrčí ani neplandá, že za poslední týden neztloustl ani nezhubl, že si drží svůj vnější tvar, tak jak si uchovává svůj tvar vnitřní, bylo skoro osm hodin a za chvíli měl dorazit taxík. Jeho obraz ve velkém zrcadle v předsíni na něj ukázal, vztyčil palec a řekl, ano, pane profesore, teď můžete mezi lidi.

6.

Ema tentokrát nezaspala. Tušila, že ani dnes ji Cyril nezbudí, navíc byla sobota, kdy ji neprobere ranní provoz pod okny, a tak si nastavila vnitřní budík, který ji v osm neurvale vytrhl z podivných snů, příliš podivných na to, aby mohly být skutečností, a proto vlastně uklidňujících. Skutečnost byla šedivá, vlhká, venku se chodníky leskly špinavými kalužemi, těch pár aut projíždějících ulicí zuřivě mávalo stěrači, ale uvnitř bylo stále až příliš sucho. Ema si toužila jen tak stříknout studenou vodu do tváře, prohrábnout si vlasy mokkými prsty, utřít si oči do rukávu pyžama, ale nešlo to, voda čekala v kanystru s vážnou tváří, neplýtvej mnou, nebo půjdeš za chvíli zase k cisterně, a to se Emě rozhodně nechtělo.

Zrak jí padl na Cyrilovu termosku na kuchyňské lince. Třeba v ní zbylo něco hřejivého pro tohle kalné ráno, pomyslela si a nalila její obsah do starého hrnku s růžemi. Byla to podle všeho káva, poněkud přepražená, ale silná a povzbuzující, s tóny zralého ovoce a černého čaje. Nějaká Etiopie, nebo nevymytá termoska. Snídani si koupí cestou, slíbila si, i když věděla, že to zase nedodrží a bude hladý až do pozdního oběda, oblékla

si starou Cyrilovu bundu, která jí sahala téměř ke kolenům a vydávala poněkud zatuchlou vůni, ale nepromokla a cítila se v ní bezpečně, a opustila byt.

Rychle prošla pasáží ke dveřím krámu, odemkla, vstoupila dovnitř a vztáhla ruku k panelu alarmu. Náhle ji zachvátila panika, nemohla si vzpomenout na kód, byť věděla, že je to rok jejího narození: dnes se cítila daleko starší, stovky, možná tisíce let, a alarm zatím neúprosňě pípál vteřinu za vteřinou, za chvíli se rozhouká a někde v dálce u pultu centrální ochrany se rozsvítí kontrolka a probudí hlídače z dřímoty. V posledním okamžiku ji ta číslovka naskočila, rychle ji vyťukala a pípání ustalo, bylo to jako v akčním filmu, hlavní hrdinka, v upnutém tílku, zpocená, s umouněnou tváří, ale krásná a překvapivě přístupná deaktivuje bombu, která hrozí zničit svět, a pak je svatba. Ema se vdávat nehodlala, konečně zaklapla dveře, svlékla si mokrou bundu a pustila rádio.

„... a v Praze nezapomeňte na dopravní omezení kolem Vítězného náměstí, na Evropské, Svatovítské i v ulici Jugoslávských partyzánů se tvoří dlouhé kolony,“ pravilo. Pak pokračovalo jiným hlasem:

„A teď už ve vysílání vítám našeho pravidelného hosta Jaroslava Hlístka, dobrý den.“

„Krásný den všem posluchačům Českého rozhlasu,“ popřál i Emě profesor Hlístek.

„Dnes budeme mluvit o vodě. O vodě v krajině, o vodě ve městech, o tom, odkud se bere a kam se ztrácí, jak je pro nás cenná. Začneme možná od konce. Jak je pro nás voda cenná, pane profesore?“

„Voda je to nejcennější, co máme, to je prostý fakt. Bez zlata a drahého kamení můžeme žít celý život, bez přístřeší a bez práce roky, bez jídla týdny, ale bez vody přežijeme jen pár dní. A přesto má většina z nás pocit, že voda je zadarmo, že na ni

máme jakési nezadatelné právo, že voda je všudypřítomná a věčná. Ale to je hrubý omyl! O vodu se v přírodě vedou lité boje, napajedla obcházejí duchové smrti, i v naší – tedy lidské – historii byla předmětem sporů a válek, mluví se o ní v nejstarších příbězích, v hrdinských eposech, jsou jí plné pohádky – všichni známe živou a mrtvou vodu, že – i lidové písničky. Holka modrooká ví, že nemá sedávat u potoka, protože může přijít lokální povodeň a vezme-li ji, bude škoda. Ale stejně k potoku pořád chodí, protože bez vody zkrátka není život.“

„V poslední době ovšem voda z krajiny mizí. Kam? A proč?“

„Ano, to je velice dobrá otázka. Krajina dříve opravdu obsahovala o dost víc vody než dnes, jak na povrchu, to byly ty různé mokřady, jezírka, tůně, které jsou dnes vysušené a roste tam pšenice či řepka, tak v hloubce, v půdě, v podzemních zásobnících. Ale my jsme ji přesunuli do trubek. Voda teď proudí hlavně v trubkách, melioračních, vodovodních, v zatrubněných potocích pod asfaltem silnic a dlažbou náměstí, a to znamená, že hrozně rychle odtéká pryč. Když se podíváte na mapu Čech, zjistíte, že k nám nepřítéká žádná velká řeka, všechny odtékají. My tu vodu zkrátka neudržíme a posíláme ji rovnou do Severního či Černého moře. A to nemluvím o zvýšeném výparu, který pochopitelně souvisí...“

Moderátorce se nelíbilo slovo výpar, snad ho považovala za něco neslušného, a tak rychle položila další otázku, nebo to tak Emě aspoň přišlo.

„Je voda politická?“

„No samozřejmě, a jak! Nedostatek vody znamená neúrodu, neúroda znamená hlad, hlad znamená nepokoje, revoluce, migraci. Podívejte se na Blízký východ, tam pár suchých let vyústilo v hromadný přesun obyvatel z vesnic do měst, která ten nápor pochopitelně nezvládají, narůstá napětí, a kam myslíte, že se ty zástupy vydají? Evropa je na prahu obrovského politického

problému, jehož prvotním hybatelem je právě voda. Ale nakonec i prkotiny, jako je havárie pitné vody v malé naprosto bezvýznamné části malého provinčního naprosto bezvýznamného evropského města – myslím tím teď ty naše slavné Dejvice – můžou vpsledku...”

„A ty jdi taky do píči,“ řekla Ema, která zrovna hledala v zásuvce pod pultem nějaké zbytky čokolády nebo sušenek.

„Prosím?“ ozvalo se z druhé strany polekaně.

Ema se prudce narovnala a spatřila mladého muže s balíčkem v ruce a vyplašeným výrazem ve tváři. „Ježíš pardon, to nebylo na vás, to bylo na toho mudrce v rádiu, já vás vůbec neslyšela vejít.“

Do tváří se jí nahrnula krev a věděla, že tenhle moment si bude až příliš často přehrávat ve své mysli, že u toho bude přivírat oči a křivit ústa. Muž před ní ale nevypadal, že by se ho to nezvyklé přivítání nějak dotklo. Bojoval spíš sám se sebou.

„Já jsem přišel... bych potřeboval to... vrátit,“ napřáhoval ruku s balíčkem a účtenkou.

Ema si na něj najednou vzpomněla. Pocit trapnosti z ní spadl a znovu nabyla sebevědomí. „Já vám říkala, že když nevíte velikost, tak je to risk. Ale je to spodní prádlo, to my nemůžeme vyměňovat, bohužel.“ Skoro jí ho bylo líto.

„Ona si to ani nevyzkoušela,“ hlesl mladík. „Že jí to nebude a že ta barva je blbá... Je to úplně netknutý.“

Ema se na něj zadívala. Pak si povzddechla, natáhla ruku, vzala si od něj balíček a na pultě ho rozbalila. Všechno vypadalo opravdu netknutě.

„No dobře. Ale musíte si vybrat něco jinýho, peníze vám dát nemůžu. Víte už tu velikost?“ Muž ale vypadal paralyzován, mlčel a nejspíš přemýšlel, jak z téhle situace a z tohohle krámu co nejdřív pryč.

„A co třeba ponožky? Nechtěla by vaše přítelkyně ponožky? Moje babička už nic jinýho nechce. Nebo se na ni vykašlete,

když vám ani nechce prozradit svoji velikost, a kupte si trenýrky. Máme s dinosaurama, se žralokama, s autíčkama nebo i normální pruhovaný. Nebo župan třeba?“

Mladík se ještě chvíli bezradně rozhlížel kolem sebe, když ho najednou zaujal stojan s koupacími oděvy. Vypadá jako nějaká předpotopní příšera, s kovovými chapadly mávajícími trofejami ulovených plavců, pomyslel si snad, ale nakonec se odvážil dotknout jednoho z chapadel a roztočit celou nestvůru podél svislé osy, strhnout jí jedny šedivé plavky, ty nejnenápadnější, a vítězoslavně je přinesl Emě k pultu. Ta spokojeně přikývla a pochválila ho. „No vidíte, takový pěkný plavky. Já vám k nim přidám ještě tři ručníky a máme to.“

Ýnelez vyšel do pasáže s nesmírnou úlevou a hlubokým pocitem viny, že místo dárku k narozeninám pro Mæri koupil dárek sobě. Emě se taky ulevilo, a navíc konečně našla starou máslovou sušenku. Když dochroupala, do pole vnímání se jí opět vrátilo zapnuté rádio.

„... připravit na to, že naše děti se zkrátka budou mít hůř než my. Není to samozřejmě lehké přijmout, ale už se s tím dá těžko něco dělat,“ říkal zrovna veselým hlasem profesor Hlístek.

„Myslíte, že budou muset čelit čtenějším přírodním katastrofám? Suchu, horku, povodním?“ ptala se moderátorka hlasem strojeně účastným.

„Ano, to také, ale především společensky, politicky. Podívejte se, naše společnost dosáhla jakéhosi vrcholu, nechtěl bych úplně specifikovat, kdy to bylo, jestli před deseti lety nebo včera, ale odvážím se tvrdit, že už ten okamžik minul. Teď nastává úpadek a my ho můžeme už jen brzdit. Takové úpadky známe z historie, říše římská, všechny velké říše Jižní a Střední Ameriky, a teď to zkrátka přišlo na nás.“

„Abychom ale naše posluchače úplně nevyděsili – neznamená to doufám, že se během pár let naše společnost rozpadne?“

Profesor Hlístek se zasmál, jako by řekla nějaký povedený vtip. „Ne, to opravdu ne. Byť jsem od přírody spíše pesimistou, ten proces úpadku bude samozřejmě velmi pozvolný, řekl bych téměř neznatelný, a jen pečlivé analýzy odhalí, že se celková životní úroveň začíná propadat. Ono totiž také záleží na tom, jak tu životní úroveň budeme měřit. Velmi pravděpodobně ta svá kritéria nastavíme tak, abychom mohli před tím propadem přivírat oči, abychom se nakonec probudili až na úplném dně, nazí, hladoví, nucení bojovat o holý život se svými sousedy.“

Ted' se zasmála moderátorka, ale poněkud nervózně. „Já přesto doufám, že tyhle černé scénáře se nenaplní, že je to spíše varování, abychom se jako společenství usebrali, začali přemýšlet v širším kontextu a věnovali pozornost právě i jevům, jako je úbytek vody z naší krajiny. O tom jsme dnes mluvili s předním českým odborníkem, profesorem Jaroslavem Hlístkem,“ profesor Hlístek zamručel své díky za pozvání, „a od mikrofonu se s vámi loučí...“ jméno moderátorky Ema nezachytila.

Pak se ozvalo časové znamení a neodbytná znělka dopoledních zpráv. Ema otočila knoflíkem proti směru hodinových ručiček a rádio zmlklo.

Jak pokračuje vyšetřování havárie pitné vody v tlakovém pásmu 428 by se stejně nedozvěděla, neboť to ve zprávách nezaznělo.

Paní Vu ve své jeskyni rádio nevypnula, a tak se dozvěděla něco jiného: „V pražském Šáreckém údolí začali tamější obyvatelé pozorovat nezvyklé chování místních zvířat. Například divoká prasata, která jsou obvykle plachá; agresivní, pokud jsou vyrušena při plnění zahrad či sadů, se v oblasti začala sdružovat do skupin, které se nedají popsat jinak než koordinované a přátelské. Na kolemjdoucí jen tak pochrochtávají, někdy se mírně ukloní, byla dokonce přistižena na místních tenisových kurtech při jakési hře, kdy se snažila přehazovat zapomenuté

míčky přes zplihlou síť. Když je zde nachytl správce kurtu, spořádaně areál opustila, a navíc se prý tvářila provinile. Po jejich odchodu ovšem správce zjistil, že si odnesla všechny míčky.“ Paní Vu nehnula ani brvou. Za prvé si nebyla jistá, jestli všemu správně rozuměla; mohlo jít o jakési jí neznámé české idiomy či jinotaje, do kterých za ta léta uzavřená do své bubliny nepronikla. A za druhé jí to bylo jedno.

Do obchodu vstoupil Ýnelez s plavkami a ručníky v podpaží. Původně si chtěl jít rovnou zaplavat, ale sílící déšť ho svedl z cesty. Vzal si balík stolní vody a láhev rumu; těšil se, že si udělá grog, vlezle si do postele a nebude o ničem přemýšlet, ani o Maeri, ani o práci, která se na něj valila s o to větší silou, o co mihnul v posledních týdnech bavila. Paní Vu si pečlivě změřila jeho nákup a řekla: „Třistadvacetjedna.“

Ýnelez se trochu zarazil a zeptal se, jestli to není moc. „Voda je teď drahá,“ řekla paní Vu prostě. To se ovšem nedalo zpochybnit a pan profesor Hlístek by to býval podepsal. Ýnelez zaplatil a vyšel ven.

Déšť se zatím změnil v liják. Proudové vody se valily ulicí dolů, tramvajové koleje se změnilly v dravé říčky, před hospodou kvapně sklízeli improvizovaný výčep. Na některých balkonech se objevily nádoby na vodu; jejich majitelé doufali, že si nachytají dost životodárné tekutiny na to, aby ušetřili aspoň jednu cestu dolů k cisternám. Stříbrná čára oddělující Bubeneč a Dejvice se leskla čím dál víc a nešla smýt.

7.

Na schůzi Komise pro pitnou a užitkovou vodu, kašny a fontány (KPUVKF) Městské části Praha 6, která se tentokrát konala v kongresovém sále hotelu Pyramida, dorazili téměř všichni. Chvilí před začátkem schůze se telefonicky omluvila jen Hedvika

Dvořáková, která už přes dvě hodiny stála se dvěma kanystry ve frontě na vodu u cisterny v Dejvické ulici, a protože už se blížila ke kohoutu, nechtěla o své tvrdě vybojované místo přijít.

„Dobrý den, vážené dámy a pánové, vítám vás na dnešním mimořádném zasedání naší komise,“ zahájil schůzi předseda komise František Mucha, starý shrbený muž, který v různých výborech a komisích zasedal desítky let a věděl, jak se v takových záležitostech chodí. „Jsem rád, že nakonec nedošlo ke svolání krizového štábu, protože mám pocit, že takhle v menším počtu zvládneme ten problém vyřešit efektivněji. Děkuji všem, kteří se dostavili, především zástupcům vodovodů a kanalizací a hygienické stanice, a zvláště vřele bych chtěl přivítat našeho vzácného hosta profesora Hlíška.“ Profesor se jemně uklonil.

„Jak víte, v naší městské části došlo k politováníhodné havárii pitné vody. V sobotu začala v oblasti kolem Vítězného náměstí téci voda poněkud závadnějšího charakteru a ve středu pak přestala téci zcela. Naši spoluobčané samozřejmě chtějí vědět, jestli a případně kdy zase začne. Já sám tedy v Dejvicích nebydlím, u nás na Řečkovce proudí voda velmi bystře, řekl bych, a je velmi lahodná, ale chápu starosti obyvatel těch méně šťastných zákoutí naší společné městské části. Poprosil bych tedy nejdříve paní inženýrku Vodičku Kaňákovou z vodovodů a kanalizací, aby byla tak laskavá a zpravila nás o postupu vyšetřování. Paní inženýrko, máte slovo.“

Paní Vodička Kaňáková si nasadila brýle na přísný obličej, odkašlala si, chvíli mlčky hleděla do svých papírů, nakonec jeden vytáhla a začala číst: „Dne dvacátého třetího května ve večerních hodinách...“ pak se zarazila, opět si brýle sundala a ruka s papírem jí poklesla na stůl. Rozhlédla se po ostatních členech komise a pokračovala o dost méně formálním tónem: „Podívejte se, my všichni, jak tu jsme, víme, o co jde. Prostě praskla voda, něco tam vteklo a pár lidem se neudělalo dobře.